

sigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 42:

Forslag til folketingsbeslutning om sikring af organisationsfriheden.

Af Helge Sander (V), Bendt Bendtsen (KF), Annette Just (FP) og Poul Nødgaard (DF) m.fl. (Fremsat 30/10 97).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Forslaget er en genfremsættelse af beslutningsforslag B 30 fra folketingssamlingen 1994-95 og B 85 fra 1996-97. Siden forslaget blev behandlet i januar i år, er der ikke sket ændringer hverken i dansk eller international sammenhæng, der kan begrunde en ændret holdning hos regeringen.

Jeg vil derfor gerne starte med at slå fast, at foreningsfrihedsloven eller lov om beskyttelse mod afskedigelser på grund af foreningsforhold, som den jo rettelig hedder, både sikrer den positive og den negative foreningsfrihed. Det vil sige, at den sikrer retten til at være medlem af en forening, og den sikrer retten til ikke at være medlem af en forening.

Ud over loven har Danmark også internationalt forpligtet sig til at sikre organisationsfriheden. Det gjorde vi allerede i slutningen af 1940'erne, hvor de internationalt set mest centrale instrumenter, nemlig ILO-konvention nr. 87 om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig og nr. 98 om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger, blev ratificeret af Danmark.

Den europæiske fællesskabspagt, der også henvises til af forslagsstillerne, er en erklæring om Fællesskabets arbejdsmarkeds-mæssige og sociale dimension. Den indeholder en række målsætninger bl.a. om organisationsfriheden. Efter regeringens opfattelse efterlever vi pagten, og vi efterlever også pagtens ånd.

Men egentlig EU-regulering kommer ikke på tale, da det ved indgåelsen af den sociale protokol, som nu også er skrevet ind i Amsterdam-traktaten, er blevet slået fast, at EU ikke har kompetence til at regulere nationale forhold om organisationsret, strejkeret, lønforhold eller ret til lockout. Andet kunne vi nok heller ikke have accepteret fra dansk side, da regeringen tillægger den danske model meget stor vægt og værner om en anden vigtig frihed, nemlig aftalefriheden.

Andre internationale instrumenter, som Danmark har bundet sig til, er Europarådets socialpagt og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Regeringen prioriterer sine internationale forpligtelser meget højt og følger retsudviklingen inden for de internationale organisationer meget nøje. Derfor blev foreningsfrihedsloven til som følge af en dom ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Bortset fra skærpelsen af foreningsfrihedsloven i 1990, som skyldtes et stigende antal nationale sager om afskedigelse af uorganiserede, har regeringen ikke siden fundet anledning til at ændre loven.

Med den gældende praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og med den gældende praksis fra ILO's overvågningsorganer finder regeringen, at vi lever op til de internationale forpligtelser, som vi har påtaget os i relation til organisationsfriheden, og vi efterlever også målsætningen i henhold til den sociale pagt. Jeg skal derfor meddele, at regeringen ikke kan støtте forslaget.

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg skal på Socialdemokratiets vegne gentage partiets holdning i forhold til dette beslutningsforslag.

Det er ikke den positive organisationsfrihed, som de borgerlig-liberale kræfter koncentrerer sig om, altså friheden til at organisere sig uden at blive mødt med negative sanktioner fra arbejdsgiver eller staten. Beslutningsforslaget vedrører den i retlig henseende negative organisationsfrihed, altså retten til at undlade at være medlem af de faglige organisationer.

I Danmark vedtog Folketinget i 1982 lov om beskyttelse mod afskedigelser på grund af foreningsforhold. Loven skal ses på baggrund af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom i 1981. Det fastslås i loven, at en arbejdsgiver ikke må afskedige en lønmodtager, fordi

denne ikke er medlem af en forening eller en bestemt forening. Men det skal samtidig understreges, at principperne i det danske aftalesystem opretholdes i loven, vel at mærke med støtte fra bl.a. De Konservative og Fremskridtspartiet.

Det sikres nemlig i loven, at eksklusivaftaler fortsat er lovlige i kollektive overenskomster, fordi en privat arbejdsgiver ved ansættelse kan lægge et bestemt medlemskab til grund for beskæftigelse. Arbejdsgiveren skal naturligvis gøre den arbejdssøgende opmærksom på betingelsen. Loven sikrer, at uorganiserede medarbejdere, der er ansat ved indgåelse af eksklusiv aftalen, kan forblive uorganiserede, uden at dette medfører afskedigelse.

Men forslagsstillerne anlægger en europæisk vinkel på problemstillingen. Man mener dybest set ikke, at det danske aftalesystem er i overensstemmelse med EU's sociale pagt.

Jeg mener derimod, at den sociale protokol undtager organisationsforhold, et synspunkt, der i øvrigt understøttes af professor, dr.jur. Ruth Nielsen. I handlingsprogrammet til gennemførelsen af det sociale charter foreslås ingen bindende regulering af organisationspørgsmålet. Det sociale charter fastslår nogle grundlæggende principper, f.eks. strejkeretten. Videre slås det fast, at EF's sociale charter er en ikke-bindende EF-retlig regulering. Der er derfor ikke tale om, at Danmark ikke efterlever EU-reglerne.

Det hedder endvidere i EU's sociale charters 12. afsnit, at arbejdsgiverorganisationerne på den ene side og arbejdstagerorganisationer på den anden side har ret til under de vilkår, der gælder efter national lovgivning i praksis, at forhandle og indgå overenskomster.

Nu er vi ved at nærme os kimen, nemlig det forhold, at nøglen til løsningen af problemstillingen omkring den negative organisationsfrihed ligger hos arbejdsmarkedets parter.

Som jeg sagde under behandlingen af B 85, så kan jeg ikke med den respekt, Socialdemokratiet har for det danske aftalesystem, se, at Folketinget skal blande sig i det. Derfor er denne sag ikke længere for Socialdemokratiet. Socialdemokratiet vedstår sig og støtter naturligvis det danske aftalesystem. Det skaber rammen for en kontinuitet, stabilitet på arbejdsmarkedet, og vi kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget.

Bendt Bendtsen (KF):

Det må jo være en grundlæggende ret, at arbejdsgivere og lønmodtagere frit kan slutte sig sammen og oprette foreninger og fagforeninger efter eget valg til varetagelse af både økonomiske og sociale interesser, men det må da også omvendt være frit for enhver at undlade at melde sig ind i de her foreninger.

Uanset hvad vi nu hører fra både arbejdsministre og Socialdemokratiets ordfører, så må vi blot sige, at uanset hvordan man snakker stolpe op og stolpe ned, så rykker det jo ikke en tøddel ved det faktum, at foreningsfriheden er en fundamental menneskeret, og det er jo sagens kerne.

Tænk engang, at vi her i landets lovgivende folkevalgte forsamling 148 år efter, at vi fik vores første frie forfatning, behandler et beslutningsforslag, der drejer sig om sikring af organisationsfriheden. Det er et område, hvor Danmark halter bagefter, når det gælder den personlige frihed til at organisere sig i arbejdsgiverforeninger og fagforeninger. Der må vi blot sige, at Danmark ikke er et foregangsland.

Andre lande som Tyskland, Frankrig og Spanien har allerede forbudt eksklusivaftaler. Det er interessant nok, at alle lande med en aktiv forfatningsdomstol eller et aktivt forfatningsråd så nidkært våger over menneskerettighederne. Den rolle har vi her i landet traditionelt tillagt Folketinget i stedet for Højesteret, og det betyder, at det pålægger os et stort ansvar, som vi må og skal leve op til.

Arbejdsministeren har tidligere fokuseret på, at dette forslag, der jo er en genfremstættelse, udelukkende drejer sig om den negative frihed, som om der dermed lå noget negativt i ordet. Det er jo ikke tilfældet.

Det betyder simpelt hen frihed fra i stedet for frihed til. Hvis arbejdsministeren eller andre ønsker at debattere den positive frihed, så henviser vi til B 43 om adgang til at oprette tværfaglige arbejdsløsheds-kasser.

Man har fremført, at den anden side af dette forslag er at sikre, at den organiserede lønmodtager ikke diskrimineres på grund af fagforeningsarbejde og de borgerlige ikke skulle interessere sig for det. Selvfølgelig gør vi det. Vi er imod enhver form for diskrimination, og det hører naturligvis med til organisationsfriheden, at man ikke stilles dårligere på grund af ens organisationsmedlemskab.

Dette er imidlertid på ingen måde et argument mod friheden til at melde sig ind i orga-

nisationen. Det er to forskellige spørgsmål, og nu løser man altså ikke et problem ved at pege på, at der også er andre problemer. To urimeligheder giver ikke en rimelighed.

Jeg må også henvise til, at det er med spænding, at vi afventer den afgørelse, der for tiden er under behandling i Vestre Landsret, hvor et medlem af den kristelige fagbevægelse har en sag kørende mod SiD. Så må vi jo så se, når Vestre Landsret har taget stilling til sagen om, hvorvidt foreningsfrihedslovens bestemmelser er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 11. Og så må vi sige, at denne retslige afgørelse formentlig får et længere forløb, men det ville i hvert fald pynte på vores retslige renommé, at vi gjorde noget ved det.

Jeg kan da godt forstå, at LO føler sig stærkere, hvis de står uden for konkurrence, men derved adskiller LO sig jo ikke fra alle mulige andre interesseorganisationer. Nu har vi altså ikke bestemmelsen om den personlige frihed i grundloven og i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention blot for organisationens skyld, men for individets skyld.

Det er individet selv, der har en suveræn ret til at bestemme, hvordan det vil organisere sig, og så er den ærlig talt ikke ret meget længere.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg er nødt til at stille hr. Bendt Bendtsen et spørgsmål, selv om jeg faktisk troede, at vi var enige om, at den danske aftalemodel er en fornuftig model til at klare arbejdsmarkedsforholdene med; at det ikke er noget, der skal blandes lovgivning ind i.

Nu forstår jeg, at hr. Bendt Bendtsen og Det Konservative Folkeparti mener, at vi skal have EU til at bestemme, hvordan arbejdsmarkedets forhold skal organiseres i det her land. Kan det virkelig være rigtigt, at man er faldet derhen?

(Kort bemærkning).

Bendt Bendtsen (KF):

Jeg mener, at hr. Ole Vagn Christensen blander begreberne sammen. Vi går selvfølgelig ind for vores aftalemodel, men der er nogle områder, hvor vi er nødt til at sige hertil og ikke længere. Individets ret til selv at organisere sig mener vi egentlig, at vi bør få udmøntet nærmere i foreningsfrihedsloven, så folk kan organisere sig, som de har lyst til, også selv om vi har vores

udmærkede aftalesystem, som vi sætter stor pris på.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg må spørge hr. Bendt Bendtsen, om det ikke er rigtigt – som jeg fremførte i min ordførertale – at det her forhold, som hr. Bendt Bendtsen nu rejser, alene drejer sig om, hvor der er tale om, at der er en arbejdsgiver, der siger: Her har jeg en aftale, her har jeg skabt et grundlag for, hvordan min virksomhed giver den største stabilitet, den største ro og de største muligheder for forhandlinger og drøftelser, hvor det så er muligt at gå ind og forlange, at man er tilsluttet.

Men individet kan da selv bestemme, om det vil leve under de vilkår i fremtiden, eller om det vil vælge nogle andre steder og vælge nogle andre vilkår. Det er da vel ikke noget med, at man har taget frihed fra folk!

Jeg mener, at i det øjeblik, vi skulle gå ind for tankegangen, så var det noget med, at man tog friheden fra folk og man måske kunne være med til at lave uro på arbejdspladserne.

(Kort bemærkning).

Bendt Bendtsen (KF):

Nu er det ikke, fordi jeg havde troet, at jeg kunne omvende hr. Ole Vagn Christensen ved debatten i dag. Det havde vi da ikke påregnet. Men vi har rejst den her sag, fordi vi stadigvæk føler, at det er en sag, der betyder meget for den personlige frihed.

Det er da rigtigt, at vi kan diskutere begreberne »at vælge fra eller vælge til«, men hvis det virkelig er Socialdemokratiets holdning, så glæder jeg mig til at diskutere det næste punkt, vi har på dagsordenen, om de tværfaglige a-kasser.

(Kort bemærkning).

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg synes, hr. Bendt Bendtsen overser den kendsgerning, at det jo faktisk kun er på en meget lille del af arbejdsmarkedet, hvor man har eksklusivaftaler, fordi man har aftalt det indbyrdes mellem lønmodtagerorganisationer og arbejdsgiverorganisationer, og det er faktisk noget, man har aftalt.

Jeg vil da også godt sige til hr. Bendt Bendtsen, at inden for DA-området og SALA-området vil man gerne have aftalerne og også eksklusivaftaler. Man opfatter det faktisk på den måde, at hvis muligheden for at lave frie aftaler

på det her område blev fjernet, som jo altså også omfatter eksklusivaftaler, er det et indgreb mod ledelsesretten.

Så der er altså mange paradokser i denne sag, som jeg ikke rigtig synes kommer frem i den fremstilling, som Det Konservative Folkepartis ordfører giver, og som får det til at se ud, som om det kun er fagforeninger, der er imod, at vi fjerner muligheden for at aftale eksklusivaftaler. Det er faktisk også arbejdsgiverorganisationerne. Og hr. Bendt Bendtsen må være opmærksom på, at det skyldes, at man gerne dels vil bevare aftalefriheden – som den danske model jo er et fornemt eksempel på – og dels sikre rolige og stabile forhold på arbejdsmarkedet.

Der er vel ikke noget besynderligt i, at hvis man har indgået en aftale, vil man da også gerne have, at de medarbejdere, der er på den pågældende arbejdsplads, så også tilmelder sig det fællesskab, som har lavet en aftale om, hvad man skal have i løn, og hvad man i øvrigt skal have af arbejdsvilkår i den pågældende virksomhed.

Så det er i denne sag ikke kun fagforeninger, der hylder princippet om muligheden for eksklusivaftaler; det er meget, meget bredt på det danske arbejdsmarked.

(Kort bemærkning).

Bendt Bendtsen (KF):

Vi hører, at arbejdsministeren er glad og tilfreds med, at der også i DA-sammenhæng er opbakning bag ved eksklusivaftaler, men det forhindrer jo ikke Det Konservative Folkeparti i at prøve at vejlede arbejdsmarkedets parter, herunder også DA, på det her område.

Vi kan da godt diskutere, om det er indgreb i ledelsesretten. Og vi kan da alle sammen være enige i, at vi ønsker rolige og stabile forhold på arbejdsmarkedet. Men det mener jeg altså også godt man kan, selv om man ikke har eksklusivaftaler.

Det, der er vigtigst for os i denne her sag, er at sikre det enkelte menneske, det enkelte individs rettighed til at vælge. Det gør vi ikke i dag.

(Kort bemærkning).

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg er lidt overrasket over hr. Bendt Bendtsens indfaldsvinkel til det her.

Det er jo sådan, at en arbejdsgiver kan stille nogle krav til den medarbejder, som skal ansættes på virksomheden, og kan altså også stille nogle betingelser. Det kan være med hen-

syn til uddannelse eller påklædning, Det kan i øvrigt være alle mulige betingelser, og én af betingelserne er faktisk også, at den pågældende skal melde sig ind i en faglig organisation, som arbejdsgiveren har et aftaleforhold med.

Skal det virkelig forstås sådan, at hr. Bendt Bendtsen vil anfægte arbejdsgiverens ret til at stille betingelser til de medarbejdere, som han gerne vil have ansat i sin virksomhed? Skal det forstås på den måde?

(Kort bemærkning).

Bendt Bendtsen (KF):

Jamen det her er da i høj grad en diskussion om fundamentale frihedsrettigheder. Og når nu ministeren spørger, om arbejdsgiveren ikke skal have ret til f.eks. at stille krav til påklædning, så er det da bl.a. noget, vi har diskuteret her i Folketinget i sidste samling, hvor der blev fremsat forslag om tørklæder og lignende. Det må man da mig bekendt ikke stille krav om i dag, for så risikerer man at få en anden slags sag på hal-sen.

Det er med hjerteblod, når vi siger, at vi mener, at det enkelte menneske skal have retten til frit at kunne organisere sig. Jeg tror altså ikke, at vi kommer ret meget længere ved denne anledning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Så er det ministeren, og det er sidste omgang!

(Kort bemærkning).

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Det er faktisk sådan, at arbejdsgiveren kan stille en række betingelser, herunder også kan stille betingelser om hovedbeklædning, for den sags skyld også stille betingelser om samarbejds-evner og -vilje og om uddannelse.

Der er nogle begrænsninger, idet der er områder, hvor arbejdsgiveren ikke kan stille betingelser, og det er spørgsmål, der henholder sig til ligestillingsloven, og det er spørgsmål, der henholder sig til diskriminationsloven, men ud over det er arbejdsgiveren faktisk frit stillet.

Jeg kan derfor ikke forstå hr. Bendt Bendtsens ønske på anden måde, end at Det Konservative Folkepartis arbejdsmarkedsordfører i virkeligheden vil anfægte arbejdsgiverens ret til at lede og fordele arbejdet og dermed også retten til stille betingelser til den arbejdskraft, der skal ansættes på den pågældende virksomhed.

Hvis vi kunne få sådan en meget bredere diskussion om demokratisering og anfægtelse af

arbejdsgiverens ledelsesret, så synes jeg, at vi har en spændende diskussion. Men er det sådan, det skal forstås?

Aage Frandsen (SF):

Ved de tidligere behandlinger, som der har været af et beslutningsforslag stort set magen til det her – både i sidste og i forrige samling – dér sagde vi, at vi ikke kunne støtte forslaget.

Jeg vil her begrunde det ud fra nogle principielle betragtninger om, at vi for det første er tilhængere af det enkelte menneskes frihed til at organisere sig. Dér tror jeg ikke der er nogen uenighed her inde i Folketinget. Vi er for det andet også tilhængere af, at mennesker inden for fællesskab, dvs. i organisationer eller på anden vis, har ret til at træffe nogle beslutninger og også indgå nogle aftaler med nogle andre organisationer.

Det vil sige, at det enkelte menneske har ret til at organisere sig, hvor han og hun vil, og han og hun har også gennem sin organisation ret til at indgå nogle aftaler, der indebærer, at man f.eks., som der er tale om helt konkret her, kan indgå aftale om, at der er bestemte mennesker, man arbejder sammen med på en arbejdsplads, og der er andre, man ikke arbejder sammen med.

Det er jo klart, at der er en modsætning mellem friheden for det enkelte menneske og så det frihedsbegreb, som der skal være inden for fællesskabet, hvor fællesskabet selvfølgelig kræver, at der er nogle fælles ting, som går ud over det enkelte menneskes helt individuelle frihed. Men det er en modsætning, som vi har i mange andre henseender, og det må man så afveje i forhold til hinanden.

Jeg vil også sige i forhold til den tidligere diskussion, der har været, at det er, som om forslagsstillerne tænker på, at det kun er en part, der indgår eksklusivt aftaler, men der skal jo altid to til.

Jeg synes egentlig, at det var en meget spændende diskussion mellem hr. Bendt Bendtsen og arbejdsministeren, også omkring det dér med ledelsesretten. Jeg synes da, det ville være meget interessant, hvis vi kunne begynde at tage hul på at fjerne dele af arbejdsgivernes ledelsesret, og jeg kunne da godt forestille mig, at der også var andre steder, hvor det var mere sjovt at begynde at røre ved det.

Jeg har også tænkt på, om Det Konservative Folkeparti var særligt optaget af de her spørgsmål, da man havde del i regeringsmagten, da

man havde arbejdsministerposten. Var man da særligt optaget af de her spørgsmål? Mig bekendt var man ikke. Det er vel nok noget med, at det her er en sag, som Det Konservative Folkeparti sammen med andre borgerlige partier, som mener det mere principielt end Det Konservative Folkeparti, bringer op, fordi man skal vise, at man har en vis enighed.

Men i det øjeblik ulykken skulle indtræffe, at Det Konservative Folkeparti igen kom i regering, og som en endnu større ulykke fik arbejdsministerposten, så er jeg helt sikker på, at vi ikke vil se det forslag, for hvorfor så vi det ikke i de 10-11 år?

Det er jo sådan, som arbejdsministeren også var inde på, at det system, vi har, det såkaldte danske arbejdsmarkedssystem, den danske model, som prisen så meget – efter vores opfattelse måske somme tider lige rigeligt nok – er en model, som arbejdsgiverne og lønmodtagerorganisationerne virkelig hæger om. Og det vil sige, at det her forslag, hvis det bliver vedtaget – og arbejdsgiverne er selvfølgelig klar over, at det bliver det ikke – så vil Arbejdsgiverforeningen og mange arbejdsgivere være hunderædde for, hvad der kunne ske.

Jeg er helt sikker på, at Dansk Arbejdsgiverforening satses på, at Det Konservative Folkeparti gør ét, når de er i opposition, og at de, hvis de skulle komme i regering igen, gør noget andet.

Ulla Solvang (RV):

Da fru Vibeke Peschardt ikke kan være til stede, skal jeg fremføre hendes ordførertale.

Vi har foreningsfrihed i Danmark. Det er fastslået ved en lov fra 1982, nemlig foreningsfrihedsloven, og loven giver borgerne ret til frit at organisere sig i foreninger; det kan f.eks. være en fagforening eller en arbejdsgiverforening. Det er den såkaldte positive foreningsfrihed, der er beskyttet af grundlovens § 78, stk. 1. Grundlovens bestemmelser genfindes i foreningsfrihedsloven, der går ud på, at alle lovlige foreninger må dannes.

En anden side af samme sag er imidlertid den negative foreningsfrihed, dvs. retten til at lade være med at være medlem af en bestemt forening eller fagforening. Det er det, forslagsstillerne kalder foreningstvung, nemlig når en arbejdsgiver ved ansættelsen stiller krav om, at den, han eller hun ansætter, skal være medlem af en bestemt fagforening. Forslagsstillerne kalder dette tvangsmæssigt medlemskab af en fag-

forening. Hertil er der kun at sige, at lønmodtagerne jo kan lade være med at tage det pågældende arbejde eller lade sig ansætte et andet sted, hvor arbejdsgiveren måske ikke stiller krav om medlemskab af en fagforening.

Efter vores opfattelse kan man ikke tale om, at der ved sådanne ansættelsesbetingelser er tale om en krænkelse af menneskerettighedskonventionen eller andre konventioner. Den dom fra Menneskerettighedskommissionen, der citeres i bemærkningerne til beslutningsforslaget, »British Rail«-dommen, angår netop ikke ansættelsesbetingelser. Den dom handler om, at de pågældende lønmodtagere efter at have været ansat et stykke tid blev bedt om at melde sig ind i en bestemt fagforening. Det var i strid med konventionen.

Men her i landet står det stadig væk arbejdsgiverne frit for at bestemme, hvilke betingelser der skal til for at kunne opnå ansættelse hos ham eller hende. En betingelse er fra nogle arbejdsgiveres side, at lønmodtageren skal være medlem af en bestemt fagforening, ellers bliver der ikke nogen ansættelse. Lønmodtageren kan sige nej til jobbet eller ja til både job og fagforening. Sådan er virkeligheden, og det er en af tænderne i tandhjulet for den danske aftalemodel.

Det Radikale Venstre kan ikke støtte forslaget, der efter vores opfattelse hverken strider mod menneskerettighedskonventionen eller andre konventioner, men det får vi nu afklaret, idet Kristelig Fagforening har meddelt Arbejdsmarkedsudvalget, at Vestre Landsret efterprøver, om en konkret afskedigelse af et medlem af den kristelige fagbevægelse og ikkemedlem af SiD er i strid med menneskerettighedskonventionens art. 11. Den afgørelse venter vi spændt på.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Det var alligevel imponerende at høre fru Ulla Solvang stå her, på vegne af fru Vibeke Peschardt ganske vidst, men netop det aspekt taget med i betragtningerne så undrede jeg mig meget.

Jeg var nemlig for nylig til et landsmøde i Folkebevægelsen for Frie Fagforeninger, hvor fru Vibeke Peschardt faktisk var med som landsmødets hovedtaler. Det, som fru Vibeke Peschardt fremførte i den sammenhæng, var noget helt andet end det, hun nu har lokket fru Ulla Solvang til at stå og sige fra Folketingets

talerstol. Men det kan selvfølgelig være, at man hyler med de ulve, man er iblandt, for ikke at få alt for mange lussinger.

Det, der også var interessant på det møde, var, at fru Vibeke Peschardt kunne stå og citere fra flere steder i det radikale partiprogram, hvor Det Radikale Venstre faktisk har en anden politik end den, fru Ulla Solvang her har stået og læst op. Det er ganske imponerende, men det er selvfølgelig også Det Radikale Venstre.

Fru Ulla Solvang sagde, at man jo bare kan lade sig ansætte i en anden virksomhed, hvor der ikke er organisationstvang. Det er en filosofi, som jeg synes burde følges bare en anelse mere op, for hvis det er en filosofi, så bør den jo gælde i alle forhold.

Spørgsmålet til fru Ulla Solvang er derfor: Gælder den også i andre forhold? Gælder den også i forhold til, om man vil ansætte han- eller hunkøn? Skal det så også være tilladt, at man diskriminerer på kønnet? Skal man have lov til at aldersdiskriminere? Skal man have lov til at lave politisk diskrimination, så man kan sige til folk, at de kun kan være ansat i firmaet, hvis de er medlem af et bestemt politisk parti? Skal det f.eks. også kunne være sådan, at man kan sige, at her på virksomheden har vi racediskrimination, og vi vil kun have bestemte racer ansat, og hvis folk ikke er tilfreds med det, så kan de bare finde sig et arbejde i en anden virksomhed?

Det var sådan set det, fru Ulla Solvang stod og sagde her fra Folketingets talerstol: Man kan jo bare finde sig en anden virksomhed at være ansat i.

Jeg må på vegne af Fremskridtspartiet sige, at vi tager stærkt afstand fra den filosofi. Vi kan under ingen omstændigheder være med til, at man på den måde tillader, at der kan diskrimineres ude på virksomhederne. Det, der jo er virkeligheden i dag, er, at der er frihed. Vi har heldigvis frihed til, at man kan organisere sig, som man har lyst til. Det synes vi i Fremskridtspartiet er rigtig, rigtig godt, og det støtter vi, og det vil vi kæmpe for at man fortsat kan.

Men lige så meget som det er en sandhed, så er det også en sandhed, at der i Danmark ikke er frihed til, at man unnlader at organisere sig. Det er der ikke. Den frihed gælder altså ikke dér.

Hvis jeg i min virksomhed stillede krav om, at de, der skulle ansættes hos mig, skulle være medlem af Fremskridtspartiet, og hvis jeg indrykkede en annonce i avisen, hvor jeg søgte om medarbejdere, og dér skrev det samme, så ville

det være ulovligt. Det ville være i strid med lovgivningen, hvis jeg gjorde det. Men det er fuldt lovligt, at der i en annonce stilles krav om, at man er medlem af SiD eller en anden forening under LO, som i deres formålsparagraf direkte har stående, at de støtter Socialdemokratiet og kæmper for et socialdemokratisk samfund. Det er fuldt lovligt.

Og se, så begynder tingene at falde på plads, for hvorfor er Socialdemokratiet og SF så meget imod, at der bliver frihed til, at man ikke organiserer sig? Det er, fordi vi i dag har et arbejdsmarked, der er indrettet på en sådan måde, at man kan tvinge folk til at støtte Socialdemokratiet og SF. Og den mulighed ønsker man ikke at lade sig glide af hænde. Man ønsker fortsat at have et samfund, hvor man kan tvinge folk til at støtte Socialdemokratiet. Og så er det hele jo ligesom noget mere klart.

Socialdemokratiet og ministeren har så argumenteret med, at det er fornuftigt, at man har de her aftaler, fordi det sikrer ro på arbejdsmarkedet. Jamen så længe aftalerne er indgået frivilligt, er det egentlig heller ikke så skadeligt, men det er de ikke altid.

Sagen er jo tværtimod, at virksomhederne i en lang række tilfælde er tvunget til at indgå disse eksklusivaftaler. Så sent som i går hørte vi igen om, at der nu var lavet blokade mod en virksomhed, en blokade, hvor man forhindrer virksomheden i at udføre sit arbejde, medmindre den går med til at indgå en eksklusiv aftale. Det er på den måde, socialisterne tvinger virksomhederne til at indgå eksklusivaftaler. Så det med friheden kan ligge på et meget lille sted.

Spørgsmålet er også, hvem der laver ballade. Jo, de, der laver ballade, er dem, der er indstillet på, og som synes, det er fint, at vi i Danmark har et system, hvor man tvinger borgerne til, hvis de vil have et arbejde, at støtte Socialdemokratiet og de øvrige socialister.

Selv i den offentlige sektor, hvor det ellers er forbudt, har vi nu set en stribe af eksempler på, at man diskriminerer, alt efter om man er medlem af fagforeningen eller man ikke er medlem af fagforeningen, nemlig i spørgsmålet om tildeling af lokalløn. Vi har eksempler på ved disse lokallønspuljer, at der er medarbejdere, som har været indstillet til lokalløn, men pludselig kommer tillidsmanden og siger, at den går ikke, for vedkommende er ikke medlem af fagforeningen, og vupti, så får vedkommende ikke nogen lokalløn. Det er selvfølgelig ulovligt, men det foregår, og det foregår i vidt omfang.

Fagforeningstvungen knægter den personlige frihed, fagforeningstvungen knægter menneskerettighederne, og det er ynkeligt at se, hvordan SF og Socialdemokratiet er nødt til at hage sig fast i det her princip og tvinge folk til at bidrage til deres partier. Det er simpelt hen for meget. Dette forslag burde kunne vedtages. Fremskridtspartiet støtter det i hvert fald.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

SF er tilhænger af, at folk i fuld frihed kan melde sig ind i de foreninger, de vil; men vi er også tilhængere af – og det er hr. Tom Behnke enten ikke opmærksom på, eller også siger han noget, som er forkert ud fra, hvad han selv mener – at man i stedet for, som det er i dag, hvor man skal framelde sig, så tilmelder sig, når man vil give bidrag. Det har vi stillet forslag om herinde i Folketinget. Vi har støttet de tanker herinde. Hvis der er en person, som ikke ønsker at bidrage, så er det i dag sådan, at man kan framelde sig, men det synes vi ikke er nok. Vi synes, han skal tilmelde sig.

Det vil sige, at det er helt forkert, når det her med friheden til at vælge forening og friheden til, at man i en forening kan lave aftaler, som er eksklusive, har noget at gøre med, at der er en enkelt fagforening, der måske en gang imellem giver penge også til SF. Det er meget lidt, vi får.

Men altså: Vi ønsker, at den enkelte skal tilmelde sig, og vi har stillet forslag om det, og vi har også stillet forslag om noget andet: når nogle fagforeninger igennem en pulje giver LO noget, så skulle man også dér kunne tilmelde sig. Vi har stillet forslag om det herinde i Folketinget. Det synes jeg altså at hr. Tom Behnke lige skulle kigge på, fordi så er der en del af argumentationen, i hvert fald når den skulle ramme os, som falder bort.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Man får næsten helt ondt af hr. Aage Frandsen. Det var jo forfærdeligt at høre, som hr. Aage Frandsen føler sig stødt over det her.

Det, som hr. Aage Frandsen her fremfører, er rigtigt, for som lovgivningen er indrettet i dag, så skal man framelde sig, hvis man ikke ønsker at støtte et politisk parti via sin fagforening. Vi er da i Fremskridtspartiet helt enige i, at det burde være omvendt, så man positivt skulle tilmelde sig for at gøre det. Det har vi støttet igennem alle årene. Det er der ingen tvivl om.

Men hr. Aage Frandsen optræder som en ulv i fåreklæder, og det ved enhver, der har et minimum af indsigt i, hvad der foregår i fagforeningerne. For en ting er jo, at man lader pengene gå til nogle bestemte politiske partier, og at man så rent regnskabsteknisk, hvis der er nogle medlemmer, som ikke ønsker at være med til det, stryger det og så i øvrigt forhøjer det for de øvrige, men det er ikke det værste.

Det værste er, at fagforeningerne – vi har netop set det i den kommunale valgkamp, vi har været igennem – indrykker helsidesannoncer i aviserne om, at man skal stemme på bestemte partier ved kommunalvalget. De penge kan de nemlig stadig væk godt få lov til at bruge, selv om man som medlem har sagt: Jeg vil ikke være med til at støtte f.eks. Socialdemokratiet. Fagforeningerne kan stadig væk indrykke helsidesannoncer for medlemmernes penge, som i øvrigt er skattefri, og det vil sige, at det er skatteborgerne i det hele taget, der er med til at finansiere Socialdemokratiets valgkampe.

Bruno Jerup (EL):

Da vores ordfører, fru Jette Gottlieb, ikke kan være til stede, skal jeg fremføre de synspunkter, som vi også havde sidste gang, vi havde behandlingen af et lignende beslutningsforslag, nemlig den 22. januar 1997.

Vi vil meget gerne slås for friheden til, at folk kan være medlem af lige præcis de foreninger og organisationer – ja, for den sags skyld undlade at være medlem af nogen organisation overhovedet – som de finder for godt. Men så må man også tage de konsekvenser, der er af det, og det er jo lige præcis diskussionen.

Vi går ind for aftalefrihed, og aftalefrihed betyder lige præcis, at organisationer kan aftale f.eks. eksklusivaftaler. Det vil sige, at i de tilfælde får det nogle konsekvenser for de folk, der ikke ønsker at være medlem af organisationen, nemlig at de ikke kan få arbejde det pågældende sted. Men der er jo også en meget væsentlig skelnen, for det betyder jo ikke, at de pågældende mister deres organisationsfrihed. Det betyder, at de ikke kan få arbejde det pågældende sted. Det er en ganske anden sag.

Som det er fremgået af debatten, er det jo heller ikke organisationsfriheden, der i særlig grad er ærindet i hele denne diskussion. De borgerliges ærinde er i alt væsentligt i virkeligheden snarere et udtryk for, at de borgerlige ønsker, at markedskræfterne skal have frit spil på arbejdsmarkedet. Det er det væsentlige

ærinde med det her beslutningsforslag. De borgerlige ønsker at begrænse de faglige organisationers mulighed for at indgå aftaler om f.eks. forbedrede medlemsvilkår, forbedrede løn- og arbejdsforhold og sådan nogle ting – og for den sags skyld også forbedret sikkerhed på arbejdspladsen.

I Enhedslisten kan man næsten blive rørt over at se disse partiets omsorg for at sikre, at lønmodtagere ikke må lide erhvervsmæssig skade, som de jo kalder det. Men det lyder meget hult i vores ører, når det er sådan, at partierne bag beslutningsforslaget altid – det gælder virkelig altid – har forsøgt at forringe lønmodtagernes vilkår på arbejdsmarkedet.

Dertil kommer, at forslagsstillerne aldrig nogen sinde har anfægtet arbejdsgiverens ret til at lede og fordele arbejdet, og det er jo i bund og grund den mest grundlæggende indskrænkning i lønmodtagernes erhvervsmæssige frihed, som det så smukt hedder.

Det her forslag peger fuldstændig i den retning. Det, som forslagsstillerne vil, er at udvide enkeltpersoners ret til at underbyde de arbejdsforhold, som er aftalt for andre ansatte. Forslaget vil betyde frit spil for løntrykkere, for folk, der nasser på de resultater, som medlemmerne af organisationerne har tilkæmpet sig. Det er klart, at det er vi ikke med på.

Arbejdsmarkedet er jo indrettet på den måde, at over for arbejdsgiverne eksisterer den enkeltes frihed kun igennem det faglige sammenhold, igennem den kollektive aftale. Det er igennem det faglige sammenhold, at det sikres, at alle ansatte har samme løn- og arbejdsforhold for samme arbejde, og det er kun igennem fælles optræden, at de ansatte kan opnå en ligeværdighed med arbejdsgiverne.

Det er fagforeningerne og deres medlemmer, der har tilkæmpet sig de løn- og arbejdsforhold, der gælder for alle på arbejdspladsen. Enkeltpersoners højt besungne frihed har kun aktier i den sag i det omfang, de er blevet brugt kollektivt.

Der er en sammenhæng mellem den individuelle ret og de kollektive rettigheder. Den sammenhæng er overordentlig vigtig, og derfor skal heller ikke nogen grupper af ansatte, som gennem fagligt sammenhold har tilkæmpet sig resultater, tvinges til at arbejde sammen med uorganiserede. Uorganiserede har med deres individuelle frihed og ret til at vælge selv valgt at være uden for fællesskabet, og derfor skal ingen gruppe ansatte tvinges til at arbejde sam-

men med enkeltindivider, der ikke er medlemmer af fagforeninger på det pågældende område, for de vil virke som løntrykkere på arbejdspladsen. Uorganiserede har selv frit valgt at stå uden for fællesskabet, og dermed har de også frit valgt at komme i en situation, hvor det faglige sammenhold gør, at andre vælger ikke at ville samarbejde med dem. I Enhedslisten mener vi, at medlemskab af faglige organisationer er en god og nødvendig ting.

Der bliver i forslaget bemærkninger gjort rede for, hvilke ændringer forslaget vil betyde i forholdet til EU. Vi mener også, det betyder noget. Vi mener nemlig, at medlemskabet af EU skærper nødvendigheden af at forbedre de faglige organisations muligheder for at sikre medlemmernes løn- og arbejdsforhold, herunder muligheden for at indgå aftaler med modparten om organisationsforholdene på arbejdspladsen. Vi skal ikke lægge skjul på, at hvis det rent faktisk kan fungere som en kollektiv ret og frihed og ikke som et diktat, kan der altså også arbejdes offensivt med udbygningen og udviklingen af demokratiet i de faglige organisationer.

Jeg skal ikke glemme at sige, at vi stemmer altså imod dette beslutningsforslag, og vi mener ikke, der er sket noget nyt, siden det sidst var til behandling for nogle ganske få måneder siden.

Vibeke Kiil (CD):

Centrum-Demokraterne går kraftigt ind for friheden til at være eller ikke være medlem af en faglig organisation, og lad mig samtidig gøre opmærksom på, at Danmark lever op til de aftaler, der er lavet i EU om frit medlemskab af en faglig organisation. Det forhold er ikke ændret, siden dette forslag sidst blev fremsat, eller for den sags skyld siden det blev fremsat for 2 år siden.

Flemming Oppfeldt (V):

Jeg takker for debatten.

Ved den første optælling ser det ikke umiddelbart ud, som om der er flertal for forslaget; men der var da en holdningsmæssigt positiv tilkendegivelse fra Centrum-Demokraterne, der gik ud på, at der også skal være frihed til at stå uden for en forening, når det kommer til stykket, og den kan vi godt bruge. Jeg opfatter også Det Radikale Venstres indlæg som udtryk for, at partiet er åbent over for henvendelsen fra Kristelig Fagforening med hensyn til, hvad den kommende dom kommer til at betyde, og at

udfaldet af sagen i hvert fald kan få en vis betydning for udvalgsarbejdet. Sådan opfattede jeg i hvert fald tilkendegivelsen, men så kan jeg nok heller ikke strække mig meget videre.

Arbejdsministeren var inde på, at denne sag har været drøftet flere gange før, og at vi siger det samme hver gang. Til det vil jeg jo sige som Viggo Starcke, at sandheden har jo kun én udgave, og derfor kommer vi med det samme hvert eneste år.

Både fra Enhedslistens og Socialdemokratiets side blev det nævnt, at forslaget i virkeligheden kun går på retten til at kunne melde sig ud af en fagforening, men ikke på retten til at danne foreninger. Jeg vil blot bede om, at man kigger i beslutningsforslaget, for der står jo, at enhver arbejdsgiver og enhver arbejdstager skal have frihed til at melde sig ind i arbejdsgiverforeninger og fagforeninger eller til at undlade at gøre det. Det er altså både den positive foreningsret og den negative foreningsret, der udtrykkelig er nævnt i vores forslag.

Beslutningsforslaget drejer sig altså som nævnt om frihed til at sige ja eller nej til at være medlem af foreninger, og derfor stiller forslaget sig også på borgernes side. Artikel 11 i Den Europæiske Menneskerettigheds erklæring beskytter forsamlings- og foreningsfrihed, og retten til at oprette og slutte sig til en fagforening er en udtrykkelig specificeret del af foreningsfriheden. Forenings- og forsamlingsfriheden beskytter individets mulighed for at manifestere sig i fællesskab med andre og har en nær tilknytning til den politiske ytringsfrihed, og her taler vi altså om den positive foreningsfrihed.

Spørgsmålet er så, om der også eksisterer en negativ foreningsfrihed, altså retten til at stå uden for i dette tilfælde en fagforening. Det fremgår efterhånden af dommene ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, som bl.a. ud fra EU's charter for sociale rettigheder dømmer til fordel for individets foreningsfrihed. Vi er ikke retligt, men på anden måde forpligtet af det, fordi vi er omfattet af EU's sociale pagt, og det understreges i denne, at det står enhver frit for at være medlem af en fagorganisation eller ej.

Noget af det seneste, vi har, er en sag om en islandsk hyrevognschauffør, som udtrykkeligt fik at vide, inden han meldte sig ind i en lokal fagforening, at der gjaldt en eksklusivbestemmelse. Han meldte sig ind og ville senere meldes ud igen, han fik ikke medhold ved den

islandske Højesteret, men han fik medhold ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Forholdet kan sidestilles med en bestemmelse i vores særlige danske model, som vi er så stolte af. Måske kan ikke alle her lige huske den, men den lyder sådan:

»En arbejdsgiver må ikke afskedige en lønmodtager, fordi denne ikke er medlem af en forening eller af en bestemt forening.«

Det er vores særlige danske model, og alle kan jo sige, at det er godt. Men der er jo en undtagelse:

»Denne bestemmelse finder ikke anvendelse, såfremt lønmodtageren ved ansættelsen var bekendt med, at arbejdsgiveren stillede medlemskab af en forening eller en bestemt forening som betingelse for beskæftigelse i virksomheden.«

Det er egentlig det, hele diskussionen drejer sig om.

Man kan forestille sig, at vi var på vej mod en retstilstand, hvor Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol ville underkende noget sådant, og Venstre ønsker, at denne beskyttelse skal udtrykkes klarere i vores lovgivning. Det skal ikke bare afhænge af, hvilke sager der kører videre til de internationale myndigheder.

Det er også lidt i retning af mafiametoder, når der stilles krav om medlemskab forud for ansættelse i en virksomhed, specielt i en arbejdsløshedssituation. Som det blev udtrykt af en anden ordfører, får man jo et tilbud, som man ikke kan sige nej til, for hvis man skal tjene nogle penge, hvis man skal have til huslejen, er man nødt til at tage imod jobbet. Det forhold gælder f.eks. hos FDB, hvor ansøgerne ved ansættelsen bliver gjort opmærksom på, hvilken fagforening de skal melde sig ind i. De kan sige nej, men så får de ikke jobbet.

Vi ønsker en lovgivning, der giver et signal om foreningsfrihed til de ganske få, som indimellem ønsker at stå mere frit. En række lande har for længst indført disse beskyttelsesbestemmelser for deres borgere, og jeg tror, vi er på vej mod et samfund, hvor flere, bl.a. flere unge og mere moderne mennesker, selv vil vælge, hvilke foreninger de vil være med i, og selv komme frem til den konklusion, som mange i dag ønsker at drage for dem på forhånd, nemlig at én bestemt forening er den rigtige for dem.

Jeg tror, mange mennesker ønsker selv at kunne tage bestemmelse og sige, at det er deres eget valg, og det er den frihed, vi ønsker at give borgerne med forslaget her.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Man kunne fristes til at være nysgerrig og spørge lidt om, hvor meget frihed der er med hensyn til diverse landbrugsordninger og medlemskab af diverse landboorganisationer osv. Så vidt jeg husker fra sidste gang, diskussionen drejede sig om det emne, vi behandler i dag, var der ikke den samme omsorg for den enkeltes frihed med hensyn til nogle rettigheder og ydelser.

Jeg bad om ordet, fordi hr. Flemming Oppfeldt får det til at se ud, som om vi ikke overholder internationale bestemmelser og i øvrigt ikke lever op til international retspraksis, og jeg vil godt sige, at det gør vi så absolut, som jeg også sagde i mit første indlæg.

Der er to sager, jeg godt vil beskrive for hr. Flemming Oppfeldt, når der nu i bemærkningerne til beslutningsforslaget henvises til sagen. I sagen om Sigurjónsson fastslår dommen sådan set, at det ikke er lovmedholdeligt at stille krav om et bestemt foreningsmedlemskab. Men det er ikke korrekt, når det anføres, at der på grund af den sag er sket en udvidelse af området for negativ foreningsfrihed, og jeg har også tidligere udtalt, at jeg finder det overmådelig betænkeligt, hvis dommen skal ændre retstilstanden på et aftalereguleret område. Det princip, vi normalt hylder i Danmark, er jo, at vi holder fingrene væk i det omfang, vi overhovedet kan, på aftaleregulerede områder.

Det specielle ved den islandske sag var også, at det lovbestemte krav, der blev stillet, faktisk var afgørende for, om den pågældende kunne udøve sit erhverv, og det er jo ikke det, der er tilfældet i forbindelse med eksklusivaftaler herhjemme. Man kan godt udføre sit erhverv, men man skal bare finde en anden arbejdsgiver end den, der stiller krav om, at man skal være medlem af en bestemt fagforening.

Jeg vil også godt sige, at den seneste afgørelse, Menneskerettighedsdomstolen har truffet vedrørende foreningsfrihed, ligger tilbage til den 25. april 1996. Her drejede sagen sig om den svenske restauratør Gustafsson, der havde indklaget Sverige for krænkelse af Menneskerettighedskonventionen på grund af manglende beskyttelse i forbindelse med boykot og sympatikonflikter fra restauratørarbejdernes fagforenings side, der i sommeren 1987 – altså for godt og vel 10 år siden – medførte, at al varelevering til den pågældende restauratør faktisk blev stoppet.

Konflikten var opstået som følge af, at Gustafsson nægtede at underskrive en tiltrædelsesoverenskomst; men her fandt domstolen ikke, at artikel 11 var overtrådt, og at den negative foreningsfrihed var krænket. Den udtalte bl.a., at det er op til de nationale domstole selv at finde den rette balance mellem positiv og negativ foreningsfrihed, og denne afgørelse er også i overensstemmelse med gældende praksis i ILO. Her er altså endnu et eksempel på, hvor hårfin balancen mellem lovgivning og aftale er.

Jeg må forstå det, hr. Flemming Oppfeldt sagde tidligere, på den måde, at Venstre også er optaget af – det må i hvert fald være DA's og SALA's opfattelse – at påvirke ledelsesretten negativt. Ledelsesretten medfører jo bl.a., at man kan stille bestemte krav til de medarbejdere, der skal ansættes i den pågældende virksomhed, og som jeg sagde til hr. Bendt Bendtsen, synes jeg, det er umådelig interessant, at Venstre og De Konservative på den måde anfægter arbejdsgiverens ret til at lede og fordele arbejdet og anfægter arbejdsgiverens ret til at ansætte de personer, han gerne vil have ansat. Det er faktisk også det, sagen handler om, og den er ikke så enkel som at stå på ét ben her på Folketingets talerstol og sige, at man vil slås for borgerens frihed. Selvfølgelig skal man gøre det et meget langt stykke ad vejen, men hvis vi vil have et stabilt og aftalereguleret arbejdsmarked, er vi altså også nødt til at anerkende, at lønmodtagerne deponerer deres egen individuelle frihed i nogle foreninger, som træffer beslutning om, hvordan løn- og aftalevilkårene skal reguleres på arbejdsmarkedet. Så kan man ikke lige pludselig springe ud af det kollektive fællesskab, som man i øvrigt ønsker skal kæmpe for at få nogle fornuftige og ordentlige arbejdsvilkår.

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg er ked af, at jeg skal forlænge debatten, men jeg er nødt til at spørge hr. Flemming Oppfeldt, hvad han mente med ordet mafiametoder i sit opslående indlæg.

Jeg er meget ked af at stå i en situation, hvor vi faktisk bliver hængt ud, som om vi bare ser på fagforeningens interesser. For mig er det meget, meget, meget mere. For mig er det en situation, hvor det handler om, hvordan vi kan sikre et stabilt arbejdsmarked, hvor de mennesker, som ikke ønsker at følge fællesskabets spilleregler, ikke kan få lov til at undergrave andre virksomheder her i landet.

Jeg har lidt svært ved at se andet, end at i det øjeblik, vi gennemførte dette beslutningsforslag, ville vi være i den situation, hr. Flemming Oppfeldt vil skabe, altså at konsekvenserne vil være kaos. Måske vil også nogle af de virksomheder, som sådan set ønsker og kan se det fornuftige i, at der er respektable forhold på det danske arbejdsmarked, blive underløbet i den situation, hvor de sådan set ikke kan regne med, at de kan være konkurrencedygtige. Er man virkelig kommet så langt ud, at man vil undergrave det enkelte menneskes frihed og måske også – hvad der er endnu værre – undergrave stabiliteten på arbejdsmarkedet og give mulighed for, at der på fuldstændig unormal vis kan skabes nogle konkurrencesituationer, som måske gør, at gode virksomheder må lukke?

Flemming Oppfeldt (V):

Jeg vil sige til hr. Ole Vagn Christensen, at jeg brugte udtrykket mafiametoder med vilje, fordi jeg synes, det er en god beskrivelse af situationen. Man er til rådighed for arbejdsmarkedet, man bliver anvist et arbejde, og man får at vide, at på denne arbejdsplads gælder der en bestemmelse om, at for at du kan blive ansat her, skal du også være medlem der og der, og hvis du melder dig ud senere, bliver du afskediget. Det opfatter jeg som tvang, og så må hr. Ole Vagn Christensen kalde det, hvad han vil. Mafiametoder er vel egentlig også, at nogle i underverdenen slutter sig sammen og stiller folk over for en meget enkel mulighed.

I debatten er der fra ministerens side blevet fremhævet nogle ordninger i landbrugsorganisationerne og lidt tidligere nogle ordninger hos arbejdsgiverne. Jeg tror faktisk, at både fagbevægelsen og arbejdsgiverne har en fælles interesse i det stabile system, som hr. Ole Vagn Christensen fremhæver, men ikke desto mindre vil vi godt have nogle rettigheder for lønmodtagerne på arbejdsmarkedet.

Ministeren sagde her fra talerstolen, at sagen ikke er så enkel endda, fordi der er en hårfin balance. Men sådan som jeg umiddelbart opfatter det, er der vel nogle rettigheder, der burde være umistelige, f.eks. sådan noget som at måtte tale og tro og tænke frit og også med hensyn til at være medlem af en forening. Det er vel ikke det samme som anciennitetsbestemmelser, uddannelsesbestemmelser og ansættelsesforhold i øvrigt. Det er vel to vidt forskellige ting, vi taler om her. Man kan da ikke sige, at fordi arbejdsmarkedet aftaler, hvordan man skal ytre

sig, hvordan man skal tro, hvordan man skal tænke, eller hvilken forening man skal være medlem af, kan man ophæve disse bestemmelser. Nej, sådan kan det ikke være, og det er det, der er fundamentet i denne debat, og vi kunne godt ønske os lidt mere bevægelse i det meget jernbetonstøbte Socialdemokrati. Men debatten her bliver altså den sidste debat om dette emne forud for næste folketingsvalg, hvor vælgerne så kan afgøre sagen.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Det lyder så tilforladeligt, når hr. Flemming Oppfeldt går herop og begynder at tale om, at når en person skal have et arbejde, skal vedkommende virkelig også have sin fulde frihed, og at det er nogle grimme aftaler, der er indgået mellem parterne. Prøv dog at se det ud fra det synspunkt, at virksomheden har ønsket at stå uden for Dansk Arbejdsgiverforening, landbrugets arbejdsgiverforeninger eller andre arbejdsgiverforeninger. Hvad ville situationen så være? Så ville situationen selvfølgelig være den, at hvis der ikke var nogen ordnede forhold, blev der en konkurrencesituation i forhold til det øvrige arbejdsmarked.

Jeg forstår godt, at arbejdsgiverforeningerne ønsker, at der også er stabile forhold på de felter, hvor de sådan set ikke ønsker at være med, for ellers måtte de jo se i øjnene, at alt ville udvikle sig uhammet. Men det er jo heller ikke sådan, at der ikke inden for disse områder er meget, meget strenge regler for, at her skal man være medlem af en bestemt forening, hvis man vil nyde godt af de fordele, der findes. Der er masser af den slags organisationer, også i det område, hr. Flemming Oppfeldt kommer fra.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg har to bemærkninger, og den ene er, at det er lidt guddommeligt at høre, at hr. Flemming Oppfeldt har sådan en tiltro til, hvad der vil ske efter folketingsvalget. På den baggrund kan det undre endnu mere, at Venstre sad i regering sammen med andre partier fra september 1982 til januar 1993 uden på noget tidspunkt at interessere sig for dette spørgsmål; men baggrunden herfor har såmænd været ganske fornuftig, fordi de aftaleforhold, der er på arbejdsmarkedet, faktisk fungerer ganske fornuftigt.

Den anden bemærkning er, at når man som lønmodtager søger et job, er arbejdsgiveren i den situation, at han kan stille visse betingelser.

Men det kan arbejdstageren for så vidt også, hvis der er en aftale, for så skal han have sine overenskomstmæssige rettigheder, så man ved altså, hvordan betingelserne er, når man siger ja til et job.

Det er også sådan, at hvis en arbejdsgiver ikke tidligere har været medlem af en arbejdsgiverorganisation og ikke tidligere har haft en overenskomst, men laver en overenskomst, og de fleste i virksomheden er medlem af den pågældende lønmodtagerorganisation, kan det godt være, at der er nogle medarbejdere i virksomheden, som ikke har lyst til at melde sig ind i netop den organisation. I den situation er der frihed til at sige: Nej tak, jeg vil ikke være medlem af den pågældende organisation! Man kan måske føle, at man bliver påduttet et medlemskab, og i den situation kan arbejdsgiveren rent faktisk ikke fyre den pågældende med den begrundelse, at han ikke vil melde sig ind i organisationen. Så det billede af, at lønmodtagere bliver skræmt fra vid og sans og påduttet nogle medlemskaber, som de ikke synes om, er ikke rigtigt. Sådan ser verden bare ikke ud, og det synes jeg er vigtigt at få frem i diskussionen.

Men igen må jeg forundres over denne optagethed af friheden til at være medlem af foreninger, når det drejer sig om lønmodtagere. Jeg fik ikke nogen kommentarer med hensyn til, hvad der i øvrigt kan være af medlemsorganisationer, som arbejdsgiverne – også inden for landbruget – bliver påduttet medlemskab af. Her taler Venstre ikke med samme entusiasme, som når det drejer sig om eksklusivaftaler på lønmodtagersiden, og det synes jeg er forunderligt.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 43:

Forslag til folketingsbeslutning om adgang til at oprette tværfaglige arbejdsløsheds-kasser.

Af Helge Sander (V), Bendt Bendtsen (KF), Annette Just (FP) og Poul Nødgaard (DF) m.fl. (Fremsat 30/10 97).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Man må sige, at der virkelig har været gang i genbrugsforretningen fra de borgerlige partiers side, og jeg vil sige, at der er noget genbrug, der er godt, og som vi godt kan lide, men der er også noget genbrug, der er absolut ubrugeligt, og dette forslag er et eksempel på den ubrugelige form for genbrug.

Beslutningsforslag nr. B 43 er en uændret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 114 fra i foråret 1997, som i øvrigt blev stemt ned den 23. maj 1997, altså af det samme Folketing, som nu skal behandle denne sag. B 114, som altså blev stemt ned i maj 1997, var en uændret genfremsættelse af et beslutningsforslag fra foråret 1996, som blev stemt ned her i salen den 29. maj 1996, da Folketinget havde den samme politiske sammensætning som nu. I foråret 1995 havde vi en forespørgsel om etablering af tværfaglige a-kasser og behandling af lovforslag nr. L 203, også fra Venstre og De Konservative, om opløsning af regler om faglig afgrænsning, så vi står altså nu i den situation, at et uændret Folketing skal behandle den samme sag for fjerde eller femte gang, selv om der intet er ændret i sagen.

Jeg synes næsten, det er for meget, og jeg stiller mig selv spørgsmålet: Hvad mon der ville være sket, hvis det nu ikke var Folketinget, der var blevet bedt om at behandle den samme sag? Hvad ville der være sket, hvis det var en domstol, der for femte gang på 2½ år var blevet anmodet om at tage stilling til akkurat den samme tvist mellem akkurat de samme parter? Jeg er ikke i tvivl om, at sagen ville blive afvist uden realitetsbehandling, og at sagsøgeren ville blive idømt en klækkelig rettergangsboøde for unødigt trætte.

Jeg synes faktisk, at forslagsstillerne bag B 43 gør sig skyldige i unødigt trætte. Omstændighe-

derne taler med al tydelighed for, at behandlingen af beslutningsforslaget afsluttes så hurtigt som muligt, og jeg vil derfor hovedsagelig blot henvise til de mange tidligere debatter, for argumenterne for at bevare fagligt afgrænsede a-kasser er uforandrede.

Vedrørende forslagsstillerens bemærkninger til forslaget skal jeg dog fra forårets debat gentage, at muligheden for at oprette tværfaglige a-kasser ikke vil gavne den faglige mobilitet. Tværfaglige a-kasser vil ikke have det nøje kendskab til medlemmernes forskellige muligheder på arbejdsmarkedet og de kontakter til arbejdsgiverne, som de fagligt afgrænsede a-kasser har, og jeg tror heller ikke, der er a-kasser, som undlader at give medlemmerne relevante tilbud, fordi de eventuelt risikerer, at medlemmet skal overflyttes til en anden kasse.

A-kasserne skal naturligvis administreres forsvarligt, og der stilles store krav til deres ekspertise, deres personale og driftsmidler. Der skal ikke være tale om discountbutikker, hvor man på selvbetjeningsbasis distribuerer dagpenge og andre offentligt finansierede ydelser. Der er derfor meget snævre grænser for, hvilke fordele man kan opnå ved øget konkurrence mellem kasserne. Det vil være betænkeligt, hvis enhver forening, der kan skrabe 5.000 medlemmer sammen på grundlag af et løfte om et lavt kontingent, skal have retskrav på at få en statslig anerkendelse til at administrere meget store beløb, som finansieres via de offentlige kasser.

Jeg ser det ikke som noget problem, at der hvert år er et stort antal overflytninger fra den ene kasse til den anden kasse. Overflytningerne sker i næsten alle tilfælde uden problemer, sker hurtigt og viser netop, at den faglige afgrænsning ikke er til hinder for den faglige mobilitet. Frit a-kassevalg og oprettelse af et antal små, tværfaglige a-kasser vil i øvrigt snarere øge end formindske antallet af overflytninger, uden at dette på nogen måde bidrager til en øget faglig mobilitet.

Jeg skal derfor afslutningsvis gentage for en ordens skyld, at regeringen ikke kan støtte forslaget.

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg skal følge arbejdsministerens opfordring til, at vi gør denne debat så kort som muligt.

Der er jo to holdninger, der støder mod hinanden. Den ene holdning er for tværfaglige a-kasser, og den anden holdning er for de fagspecifikke a-kasser. Jeg blev tidligere stillet